

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

О. В. Капліна
доктор юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри кримінального процесу
Національного університету "Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого" (м. Харків)

УДК 343.14

ЗАКОННІСТЬ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ФАКТОР ДОПУСТИМОСТІ МАТЕРІАЛІВ, ОДЕРЖАНИХ В ХОДІ ЇЇ ПРОВЕДЕННЯ, ЯК ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНІЙ СПРАВІ

Досліджено проблеми допустимості як доказів по кримінальних справах матеріалів, одержаних в результаті проведення оперативно-розшукових заходів. Приділено увагу тлумаченню судом таких понять, як "законний та незаконний" шлях одержання доказів.

Ключові слова: оперативно-розшукова діяльність, законність, допустимість доказів, оперативно-розшукові заходи

Останнім часом серед вчених та практичних працівників загострилася дискусія щодо процесуальних джерел доказів у кримінальному процесі та такої їх ознаки, як допустимість. Ймовірно, ці проблеми певною мірою виникли у зв'язку із тим, що визначення поняття доказів, яке міститься у ст. 65 Кримінально-процесуального кодексу України (далі — КПК), є відтворенням визначення цього поняття в Основах кримінального судочинства Союзу РСР і союзних республік від 25 грудня 1958 р. Протягом 50-річного застосування у вказану статтю було внесено лише дві зміни: словосполучення "органи дізнання" замінено на "орган дізнання" (16.04.1984 р.) і ч. 2 статті доповнена новим видом доказів — "протоколами з відповідними додатками, складеними уповноваженими органами за результатами оперативно-розшукових заходів" (21.06.2001 р.). Але таке становище не може задовольняти сучасну правозастосовну практику.

Слід зазначити, що науковці постійно зверталися до проблем допустимості доказів у кримінальному процесі, оскільки вимога допустимості характеризує процесуальну придатність фактичних даних бути доказами по справі з точки зору законності джерел їх отримання та способів фіксації. Серед вчених, які досліджували означені проблеми, багато відомих вітчизняних та російських процесуалістів

(криміналістів): Л. Б. Алексеєва, Ю. П. Аленін, В. Д. Арсенєв, Р. С. Белкін, В. П. Божьєв, Т. В. Варфоломеєва, А. І. Вінберг, В. П. Гмирко, Ю. М. Грошевий, В. Я. Дорохов, А. Я. Дубінський, О. О. Ейсман, П. С. Елькінд, В. С. Зеленецький, Ц. М. Каз, Л. М. Карнеєва, Н. М. Кіпніс, Л. Д. Кокорєв, В. О. Коновалова, В. М. Корнуков, С. В. Курилев, О. В. Кудрявцева, В. О. Лазарева, О. М. Ларін, І. М. Лузгін, П. А. Лупінська, Г. М. Міньковський, М. М. Михеєнко, Т. М. Москалькова, Я. О. Мотовіловкер, І. Б. Михайловська, В. Т. Нор, Ю. К. Орлов, І. Л. Петрухін, О. Р. Ратінов, Р. Д. Рахунов, М. В. Салтєвський, Н. В. Сибільова, О. Б. Соловійов, М. С. Строгович, С. М. Стахівський, Е. І. Сутягін, М. К. Треушников, Ф. Н. Фаткуллін, М. О. Чельцов, О. О. Хмиров, С. А. Шейфер, В. Ю. Шепітько, М. Є. Шумило, Н. А. Якубович та багато інших.

Окремо необхідно згадати авторів, які досліджували проблеми формування доказів на підставі результатів оперативно-розшукової діяльності: Д. І. Беднякова, Є. С. Дубоносова, О. В. Горбачова, О. М. Джужу, Є. А. Долго, В. І. Зажицького, Ю. В. Кореневського, М. А. Погорецького, Б. Г. Розовського, І. В. Сервецького, М. Є. Токареву, С. Б. Фоміна, А. Ю. Шумилова та ін. Та, незважаючи на значну кількість досліджень, й досі залишаються багато проблем, які очікують на своє вирішення. Особливо це стосується питань, які виникають, коли необхідно використовувати в доказуванні слідчим чи судом матеріали, отримані у результаті проведення оперативно-розшукових заходів, оскільки в суспільстві не переборена консервативна точка зору, що здобуті поза кримінальним процесом матеріали взагалі не можуть розглядатися як засоби доказування. Перед суддями при розгляді кримінальних справ виникають питання про допустимість доказів, одержаних у ході проведення оперативно-розшукової діяльності (далі — ОРД), виникають проблеми з'ясування змістовного наповнення розуміння законності проведення оперативно-розшукових заходів, що значно впливає на допустимість результатів ОРД в доказуванні, а також з'ясування рівня захищеності прав та законних інтересів громадян при отриманні та приєднанні до матеріалів кримінальної справи подібного роду матеріалів. Відповідного системного тлумачення потребують деякі норми Закону України “Про оперативно-розшукову діяльність” [1] та КПК України. Саме намагання дати відповіді на частину цих складних питань правозастосування визначили мету статті та логіку її побудови.

Конституція України (ч. 3 ст. 62) проголошує, “що обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях”. Цей імперативний та безальтернативний конституційний припис є вагомою гарантією дотримання прав та законних інтересів осіб, які залучені до орбіти кримінального судочинства.

Вказана стаття Конституції України, як і інші її норми, є нормою прямої дії, на що безпосередньо вказується у ч. 3 ст. 8. Але проблемні питання виникають при системному тлумаченні положень ч. 3 ст. 62 Конституції України; ч. 2 ст. 66, ст.ст. 67, 78, 83 КПК України, а також ст. 2, ч. 3 ст. 5, ст. 8 Закону України “Про оперативно-розшукову діяльність”. Зокрема у згаданих нормах КПК не врегульовані вимоги щодо законності джерел походження предметів, які можуть бути залучені до кримінальної справи як докази. Це у свою чергу веде до відсутності єдності судової та слідчої-прокурорської практики в державі. Так, зокрема у деяких випадках органи досудового слідства базують обвинувачення на доказах, що були отримані підрозділами, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, у тому числі й іноді на здобутих з порушенням закону або конституційних прав і свобод осіб, зокрема, права на повагу до гідності (ст. 28 Конституції України); права на особисту недоторканність (ст. 29 Конституції України); права на забезпечення таємниці

листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції (ст. 31 Конституції України) тощо, а суди визнають отримані таким чином фактичні дані як докази. В інших випадках судді категорично не визнають за отриманими таким чином фактичними даними сили судового доказу та будують обвинувальні вирок на інших доказах, повертають справи на додаткове розслідування чи постановляють виправдувальні вирок.

Принципово важливі положення про засоби, які можуть використовуватися для вирішення завдань кримінального судочинства (ст. 2 КПК), закріплюють норми доказового права. Ці норми забезпечують реалізацію основного завдання кримінального судочинства — охорону прав та законних інтересів фізичних і юридичних осіб, які беруть у ньому участь, а також швидке і повне розкриття злочинів, викриття винних та забезпечення правильного застосування Закону з тим, щоб кожний, хто вчинив злочин, був притягнутий до відповідальності і жоден невинний не був покараний.

Для реалізації вказаних завдань кримінально-процесуальний закон встановлює вичерпний перелік джерел доказів, процедуру їх збирання, закріплення, перевірки і оцінки (гл. 5 КПК), процесуальні повноваження суб'єктів, які ведуть кримінальний процес і спрямовані на збирання доказів.

Як відомо, доказ виступає в єдності свого змісту (“фактичні дані”) і процесуальної форми (“джерела отримання фактичних даних”) та характеризується такими властивостями, як належність і допустимість, достовірність і достатність.

Саме допустимість доказів — це властивість, яка робить їх придатними для доказування в кримінальній справі. Перевірка доказів на їх допустимість небезпідставно розглядається як найважливіша гарантія забезпечення прав і свобод людини і громадянина в кримінальному процесі, гарантія постановлення законного і справедливого рішення у справі. Саме тому на рівні конституційної норми (ч. 3 ст. 62 Конституції України) проголошується, “що обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях”. Разом із тим, як вже зазначалося, кримінально-процесуальний закон не містить належного правового врегулювання питань, пов'язаних із можливістю встановлення “законності” чи “незаконності” шляху отримання доказів. Таке становище не сприяє правовій визначеності, призводить до відсутності єдності правозастосовної слідчо-прокурорської та судової практики, а головне — винесення неправосудних судових рішень.

Враховуючи важливість розуміння правозастосовниками цього конституційного припису, Пленум Верховного Суду надав свої роз'яснення в постанові від 1 листопада 1996 р. № 9: “Докази повинні визнаватися такими, що одержані незаконним шляхом, наприклад, тоді, коли їх збирання й закріплення здійснено або з порушенням гарантованих Конституцією України прав людини і громадянина, встановленого кримінально-процесуальним законодавством порядку, або не уповноваженою на це особою чи органом, або за допомогою дій, не передбачених процесуальними нормами” (п. 19) [2].

Крім того, у Постанові Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 1997 р. № 7 знову звертається увага суддів на те, що “згідно з ч. 3 ст. 62 Конституції України обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом. У зв'язку з цим судам при розгляді кожної справи необхідно перевіряти, чи були докази, якими органи попереднього слідства обґрунтовують висновки про винність особи у вчиненні злочину, одержані відповідно до норм КПК України. Якщо буде встановлено, що ті чи інші докази були одержані незаконним шляхом, суди повинні визнавати їх недопустимими і не враховувати при обґрунтуванні обвинувачення у вирок” [3].

По суті Пленум Верховного Суду в зазначених постановках створив норму права. Відповідних змін до кримінально-процесуального законодавства України на підставі положень ч. 3 ст. 62 Конституції України внесено не було.

У кримінально-процесуальному праві підходи до розуміння правил допустимості доказів розроблені переважно на доктринальному рівні, але у численних наукових публікаціях відсутня єдність поглядів вчених на розглядуваний інститут. Крім того, спірною є точка зору з питання, чи всі порушення закону ведуть до недопустимості доказів [4, с. 10–11; 5, с. 45–51; 6, с. 74–83; 7, с. 20].

Поширеною у науковій літературі є думка про те, що порушення закону, які допущені при збиранні доказів, можна поділити на дві групи. Першу групу становлять порушення, які можна усунути і які не є перепорою для можливості використання отриманого доказу у процесі доказування. До них належать лише порушення порядку оформлення процесуальних документів, які можна усунути без шкоди до вимоги законності та дотримання прав та законних інтересів осіб. Другу групу становлять ті порушення, які неможливо “нейтралізувати”, усунути або подолати. До них належать:

1) порушення, які мають злочинний характер, тобто коли доказ отриманий при вчиненні злочину;

2) коли збирання доказу пов’язано із порушеннями основоположних прав і свобод людини, закріплених у Конституції України;

3) коли при збиранні доказів порушені норми права, а також принципи кримінального процесу, які закріплені в Конституції України, КПК, чинних міжнародних договорах, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України і які є частиною національного законодавства України, а також норми інших законодавчих актів, якими регулюється процес збирання доказів відповідними підрозділами;

4) коли порушені вимоги закону щодо визначення суб’єкта, який уповноважений на збирання доказів;

5) якщо доказ одержаний із не встановленого в законі джерела;

6) коли докази одержані з порушенням встановленого законом процесуального порядку їх збирання.

Наведені у другій групі порушення закону при збиранні та закріпленні доказів є безумовною підставою для визнання доказу недопустимим та таким, що одержаний незаконним шляхом. Такий доказ не може бути використаний в обґрунтування обвинувачення чи при постановленні вироку.

Слід, проте нагадати, що чинний КПК України був прийнятий ще за часів СРСР, коли результати ОРД не визнавалися джерелами доказів. Отож, як докази розглядалися лише матеріали, одержані слідчим шляхом відповідно до КПК, і тому теоретичні дослідження вчених переважно спрямовувалися на ті докази та проблеми їх допустимості, які були закріплені у ст. 65 КПК. З огляду на це правомірно поставити питання, чи можна застосовувати вимоги допустимості доказів до матеріалів, отриманих у ході ОРД?

Оперативно-розшукова діяльність відповідно до ст. 4 Закону України “Про оперативно-розшукову діяльність” ґрунтується на принципах законності, дотримання прав і свобод людини, взаємодії з органами управління і населенням.

Суть принципу законності полягає в тому, що суб’єкти оперативно-розшукової діяльності, проводячи її, повинні керуватися нормами оперативно-розшукового законодавства й інших законів, що визнають ОРД легітимною правоохоронною діяльністю і є її правовою основою.

В умовах побудови правової держави особливе значення для суспільства і держави мають не тільки результати боротьби зі злочинністю, а й засоби їх досягнення, саме тому законність є головним й важливим принципом як

кримінального судочинства, так й оперативно-розшукової діяльності.

Практична реалізація принципу законності при проведенні ОРД полягає в точному дотриманні законодавчо встановлених основ її проведення, порядку і форм здійснення відповідними суб'єктами окремих оперативно-розшукових заходів, документування одержаних результатів і введення їх у кримінальне судочинство. Ігнорування цих вимог є порушенням законності, що повинно вести до невизнання результатів ОРД доказами на досудовому слідстві й у суді.

Таким чином, незважаючи на негласність, конспіративність пошукових, розвідувальних або контррозвідувальних заходів, застосування спеціальних оперативно-технічних заходів повинно відповідати вимогам закону. Здається, що поняття “закон” у цьому контексті необхідно тлумачити поширювально, оскільки порядок проведення оперативно-розшукових заходів регулюється не лише законами, а й значною кількістю відомчих актів.

Загальна нормативна характеристика способів збирання доказів міститься у ст. 66 КПК. Завдання оперативно-розшукової діяльності, її поняття, правова основа та принципи; підрозділи, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність; підстави для проведення оперативно-розшукової діяльності; права і обов'язки підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність; використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності закріплені в Законі України “Про оперативно-розшукову діяльність”.

Як відомо, дані, одержані в результаті проведення оперативно-розшукових заходів, безпосередньо доказами бути не можуть. Найчастіше такі дані при розслідуванні злочинів є орієнтовною інформацією, дозволяють спрямувати хід розслідування та висунути слідчі версії. Але якщо в ході проведення оперативно-розшукових заходів отримані важливі фактичні дані, які є необхідними для розслідування злочину, вони повинні бути введені до матеріалів кримінальної справи відповідно до положень КПК України. Наприклад, якщо в ході проведення такого врегульованого п. 1 ч. 1 ст. 8 Закону України “Про оперативно-розшукову діяльність” оперативно-розшукового заходу, як опитування, оперативним співробітником встановлено, що певна особа володіє інформацією, що відноситься до справи, то така особа може бути допитана слідчим як свідок у порядку ст. 68 КПК, та одержаний доказ, передбачений ст. 65 КПК.

Разом із тим у 2001 р. ч. 2 ст. 65 КПК була доповнена новим видом доказів і на законодавчому рівні встановлено, що як докази у кримінальній справі можуть бути використані протоколи з відповідними додатками, складені уповноваженими органами за результатами оперативно-розшукових заходів. Системне тлумачення норм КПК дає підстави зробити висновок, що як докази такі протоколи можуть бути використані за умов, що вони одержані способом, передбаченим у ст. 66 КПК, і в порядку, врегульованому відповідними відомчими нормативно-правовими актами, що регламентують оперативно-розшукову діяльність.

Шляхом буквального тлумачення можна зробити висновок, що як докази безпосередньо можна використовувати тільки “протоколи з відповідними додатками, складені уповноваженими органами за результатами оперативно-розшукових заходів”.

У чинному законодавстві України про оперативно-розшукову діяльність відсутня окрема норма, яка б встановила вичерпний перелік оперативно-розшукових заходів з розкриттям їх змісту та порядку здійснення. Оперативно-розшукові заходи лише в загальній формі вказані у ст. 8 Закону України “Про оперативно-розшукову діяльність”, яка встановлює права підрозділів, що її здійснюють. Згідно із вказаною статтею ряд оперативно-розшукових заходів проводяться за рішенням суду, прийнятим за поданням керівника відповідного оперативного підрозділу або його

заступника. До них належать:

- 1) негласне проникнення до житла чи до іншого володіння особи;
- 2) зняття інформації з каналів зв'язку;
- 3) контроль за листуванням, телефонними розмовами, телеграфною та іншою кореспонденцією;
- 4) застосування інших технічних засобів одержання інформації (ч. 2 ст. 8).

Крім того процедуру отримання дозволу суду на здійснення вказаних заходів передбачено у Порядку отримання дозволу суду на здійснення заходів, які тимчасово обмежують права людини, та використання добутої інформації, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2007 р. № 1169 [8].

Тільки за результатами здійснення зазначених оперативно-розшукових заходів відповідно до закону складається протокол із відповідними додатками, який і підлягає використанню як джерело доказів у кримінальному судочинстві.

У протоколі зазначаються дата його складення, посада, прізвище та ініціали особи, у провадженні якої перебуває справа, номер справи, за якою здійснювався захід, номер постанови, дата її прийняття та найменування суду, яким видано дозвіл на здійснення заходу, вид заходу та строки його здійснення, найменування підрозділу, працівники якого залучалися до здійснення заходу, дані про особу, стосовно якої здійснювався захід, результати здійснення заходу, відомості про матеріальні носії інформації (матеріали аудіо- чи відеозапису, фото- і кінозйомки, магнітні накопичувачі тощо) та місце їх зберігання.

Протокол підписується працівником оперативного підрозділу, у провадженні якого перебуває справа, і додається до справи. Матеріальні носії інформації зберігаються в підрозділі, працівники якого залучалися до здійснення заходу.

До протоколів з відповідними додатками, які складені уповноваженими органами за результатами оперативно-розшукових заходів, ставляться вимоги, що пред'являються до всіх видів кримінально-процесуальних доказів, тобто вони мають бути достовірними (такими, що можуть бути перевірені та потенційно спростованими), допустимими та належними. Неможливість встановлення особи, яка склала протокол оперативно-розшукової діяльності (законспірованість), умов і обставин проведення оперативно-розшукової дії (порушення оперативно-розшукової справи, одержання відповідних дозволів тощо), невідомість науково-технічного засобу, який застосовувався (дотримання державної таємниці), будуть порушувати право на захист підозрюваного, обвинуваченого, оскільки позбавляють можливостей спростувати такі докази.

Протоколи, складені уповноваженими органами за результатами ОРД, та відповідні додатки до них поряд із іншими доказами повинні знаходитися у кримінальній справі з моменту приєднання їх до справи. Суд у свою чергу зобов'язаний у судовому розгляді з урахуванням вимог ст. 20 КПК безпосередньо їх дослідити та перевірити на предмет належності та допустимості, достовірності та достатності.

Інші оперативно-розшукові заходи проводяться за рішенням керівника оперативно-розшукового органу, наприклад, контрольна та оперативна закупівля і постачання товарів, предметів та речовин, у тому числі й заборонених для обігу, у фізичних та юридичних осіб незалежно від форм власності з метою виявлення та документування фактів протиправних діянь (п. 2 ч. 1 ст. 8 Закону України "Про оперативно-розшукову діяльність"); здійснення візуального спостереження в громадських місцях із застосуванням фото-, кіно- і відеозйомки, оптичних та радіоприладів, інших технічних засобів (п. 11 ч. 1 ст. 8) та ін. Зазначений закон не вимагає, щоб за результатами таких оперативно-розшукових заходів складався протокол. В оперативно-розшуковій практиці їх результати найчастіше

оформляються рапортом, довідкою та ін. Можуть вони оформлятися й протоколом. Але протоколи цих оперативно-розшукових заходів не можуть бути приєднані до матеріалів кримінальної справи як “протоколи з відповідними додатками, складені уповноваженими органами за результатами оперативно-розшукових заходів”.

Якщо в матеріалах ОРД викладені або засвідчені обставини, які мають значення для справи, то найчастіше такі матеріали приєднуються до справи як документи (ст. 83 КПК). Але до таких матеріалів ОРД повинні висуватися вимоги проведення їх відповідно до закону (заведення оперативно-розшукової справи, дотримання вимог закону щодо проведення ОРД, прав та свобод громадян тощо), а також можливості їх перевірки процесуальним шляхом (наприклад, можливість допиту як свідка оперативного співробітника, який здійснював спостереження, контрольоване постачання, дослідження предметів і документів; проведення обшуку приміщення, місцевості; одержання зразків для експертного дослідження відповідно до ст. 199 КПК тощо). Неможливість перевірити такі матеріали ОРД кримінально-процесуальним шляхом призводить до того, що вони можуть відповідно до п.п. 1 і 2 ст. 10 Закону України “Про оперативно-розшукову діяльність” бути використані лише для вирішення питання про порушення кримінальної справи або проведення невідкладних слідчих дій, для отримання фактичних даних, які можуть бути доказами у кримінальній справі відповідно до вимог, встановлених КПК. І такі матеріали слідчі та суди не вправі визнавати доказами по кримінальній справі.

Отже, проведене дослідження свідчить, що в теорії та в правозастосовній практиці, на жаль, не вироблено єдиного підходу до вирішення проблем використання в доказуванні матеріалів, отриманих у результаті здійснення оперативно-розшукової діяльності, існує багато прогалин у правовому регулюванні зазначених питань; не відповідають потребам сучасної правозастосовної практики підходи до розуміння поняття доказів у кримінальному процесі.

Очевидно, що відмінними ознаками законності проведених оперативно-розшукових заходів, що дозволяє вважати їх результати допустимими в доказуванні, є:

- 1) їх здійснення тільки державними органами та їх посадовими особами і тільки тими, які прямо вказані в Законі України “Про оперативно-розшукову діяльність” чи в КПК;
- 2) проведення ОРД за наявності спеціальних підстав та умов, які також зазначені в законі;
- 3) закріплення в законі оперативно-розшукового заходу, в результаті якого отримана інформація;
- 4) дотримання встановленого законом особливого порядку проведення ОРД, які пов’язані із обмеженням конституційних прав осіб;
- 5) суворе дотримання вимог Конституції України, міжнародно-правових актів, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України, та інших законів і підзаконних актів, якими врегульовано проведення оперативно-розшукових заходів, принципів оперативно-розшукового процесу, а також принципами, які закріплені в нормах кримінального, кримінально-процесуального, кримінально-виконавчого, податкового, митного тощо законодавства;
- 6) суворе дотримання прав і свобод людини при проведенні оперативно-розшукових заходів;
- 7) фіксація оперативно-розшукового процесу, його ходу та результатів відповідно до вимог законодавства.

Список використаних джерел

1. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 р. № 2135-ХІІ : постанова Пленуму Верховного Суду України від 01.11.1996 р. № 9 [Текст] // ВВР. — 1992. — № 22. — Ст. 303.
2. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя : постанова Пленуму Верховного Суду України від 30.05.1997 р. № 7 [Текст] // Постанови пленуму Верховного Суду України 1972–2002: офіц. вид. / за заг. ред. В. Т. Маляренка. — К. : А.С.К., 2003. — С. 9–14.
3. Про посилення судового захисту прав та свобод людини і громадянина : постанова Пленуму Верховного Суду України від 30.05.1997 р. № 7 [Текст] // Постанови пленуму Верховного Суду України 1972–2002: офіц. вид. / за заг. ред. В. Т. Маляренка. — К. : А.С.К., 2003. — С. 19–22.
4. Васяев, А. А. Признание доказательств недопустимыми в ходе судебного следствия и в суде первой инстанции в российском уголовном процессе [Текст] : [монограф.] / А. А. Васяев. — М. : Волтерс Клувер, 2010. — 176 с.
5. Золотых, В. В. Проверка допустимости доказательств в уголовном процессе [Текст] / В. В. Золотых. — Ростов н/Д : Феникс, 1999. — 288 с.
6. Некрасов, С. В. Толкование и применение уголовно-процессуальных норм о юридической силе доказательств [Текст] : [науч.-практ. пособ.] / С. В. Некрасов ; под науч. ред. Ю. Г. Торбина. — М. : Юрлитинформ, 2008. — 178 с.
7. Якуб, М. Л. Проблемы оценки доказательств в советском уголовном процессе [Текст] / М. Л. Якуб // Вестник Московского университета. Серия "Право". — 1974. — № 6. — С. 12–21.
8. Порядок отримання дозволу суду на здійснення заходів, які тимчасово обмежують права людини, та використання добутої інформації, затв. постановою Кабінету Міністрів України від 26.09.2007 р. № 1169 [Текст] // ОВУ. — 2007. — № 73. — Ст. 2775.

Рекомендована до друку кафедрою кримінального процесу
Національного університету "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого"
(протокол № 1 від 5 вересня 2011 року)

Надійшла до редакції 18.09.2011

Каплина О. В. Законность оперативно-розыскной деятельности как фактор допустимости материалов, полученных в ходе ее проведения, как доказательств в уголовном деле
Исследуются проблемы допустимости в качестве доказательств по уголовному делу материалов, полученных в результате проведения оперативно-розыскных мероприятий. Отдельное внимание уделено толкованию судом таких понятий, как "законный и незаконный" способ получения доказательств.

Ключевые слова: оперативно-розыскная деятельность, законность, допустимость доказательств, оперативно-розыскные мероприятия.

Kaplina, O. V. Legality of Operative Investigative Activity as a Factor in the Admissibility of Materials Obtained in the Course of its Conduct, as Evidence in a Criminal Case

In the article the problems of admission are probed as proofs in criminal business of materials, got as a result of lead through of operative-search measures. Separate attention is spared interpretation of such concepts a court, as a "legal and illegal" method of receipt of proofs.

Key words: operational activities, legality, admissibility of evidence, operational and search measures.

